Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JULIANE KOKOTT
23 päivänä tammikuuta 2020 [1]

Asia C-658/18

UX
vastaan
Governo della Repubblica italiana

(Ennakkoratkaisupyyntö – Giudice di pace di Bologna (rauhantuomioistuin, Bologna, Italia))

Ennakkoratkaisupyyntö – Tutkittavaksi ottaminen – Tuomioistuinten ulkoinen ja sisäinen riippumattomuus – Sosiaalipolitiikka – Direktiivi 2003/88/EY – Työaika – 7 artikla – Palkallinen vuosiloma – Rauhantuomari – Direktiivi 1999/70/EY – EAY:n, UNICE:n ja CEEP:n tekemä määräaikaista työtä koskeva puitesopimus – 4 lauseke – Syrjintäkiellon periaate – Jäsenvaltioiden vastuu unionin oikeuden rikkomisesta

I Johdanto

1. Ovatko italialaiset rauhantuomarit työntekijöitä ja siten oikeutettuja palkalliseen lomaan?

2. Tätä kysymystä on selvennettävä nyt käsiteltävässä asiassa. Italian ja sen ylimpien tuomioistuinten näkemyksen mukaan rauhantuomarit hoitavat luottamustehtävää, josta he saavat kulukorvausta. Pääasian oikeudenkäynnissä kantajana oleva rauhantuomari, joka riidanalaista lomakautta edeltävänä vuotena käsitteli noin 1 800 asiaa ja piti viikoittain kahtena päivänä istuntoja, sitä vastoin katsoo olevansa työntekijä ja vaatii palkallista lomaa. Kyseinen rauhantuomari vaatii häneltä evättyä lomakorvausta toisen rauhantuomarin käsittelemässä asiassa.

3. Tässä menettelyssä esitetyssä ennakkoratkaisupyynnössä nousee esille erityisesti työaikadirektiiviin [2] ja määräaikaista työtä koskevaan puitesopimukseen [3] liittyviä kysymyksiä. Jo pyynnön tutkittavaksi ottaminen on kuitenkin kiistanalaista, koska Italian ja Euroopan komission mukaan kansallisessa tuomioistuimessa on eturistiriita.

1 Alkuperäinen kieli: saksa.

2 Tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 4.11.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY (EUVL 2003, L 299, s. 9).

3 Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annettu neuvoston direktiivi 1999/70/EY (EYVL 1999, L 175, s. 43).

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

1. Työaikadirektiivi

4. Työaikadirektiivin 1 artiklassa säädetään sen direktiivin tarkoituksesta ja soveltamisalasta seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä vahvistetaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset työajan järjestämistä varten.

2. Tämä direktiivi koskee:

a) vuorokautisia ja viikoittaisia vähimmäislepoaikoja ja vuosilomaa sekä taukoja ja viikoittaista enimmäistyöaikaa – –

b) – –

3. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkeen direktiivin 89/391/ETY 2 artiklassa tarkoitettuun yksityiseen ja julkiseen toimintaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 14, 17, 18 ja 19 artiklan soveltamista.

– –

4. – –”

5. Työaikadirektiivin 7 artiklassa säädetään oikeudesta vuosilomaan seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen työntekijä saa vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman tällaisen loman saamiselle ja myöntämiselle kansallisessa lainsäädännössä ja/tai käytännössä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

2. – –”

2. Direktiivi 89/391/ETY

6. Toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12.6.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY[4] 2 artiklassa määritellään tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat toiminnan alat seuraavasti:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin sekä julkisiin että yksityisiin toiminnan aloihin (kuten teollisuuteen, maatalouteen, kauppaan, hallintoon, palveluihin, koulutukseen, kulttuuriin, vapaa-ajan toimintaan).

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta sellaisiin erityisiin julkisiin tehtäviin kuten asevoimiin tai poliisivoimiin tai tiettyihin väestönsuojelun erityistoimiin, joiden ominaispiirteet ovat väistämättä ristiriidassa tämän direktiivin kanssa.

4 EYVL 1989, L 183, s. 1. Direktiiviin myöhemmin tehdyillä muutoksilla ei ole merkitystä käsiteltävän asian kannalta.

Näissä tapauksissa työntekijöiden turvallisuus ja terveys on varmistettava mahdollisimman hyvin tämän direktiivin tarkoituksen mukaisesti.”

3. Määräaikaista työtä koskeva puitesopimus

7. Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta tuli sitova direktiivillä 1999/70.

8. Puitesopimuksen 2 lausekkeessa määritellään sen soveltamisala seuraavasti:

”1. Tätä sopimusta sovelletaan määräaikaisiin työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhde, sellaisena kuin se on määritelty jäsenvaltion lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä.

2. – –”

9. Puitesopimuksen 3 lausekkeessa määritellään eri käsitteitä näin:

”1. Tässä sopimuksessa ’määräaikaisella työntekijällä’ tarkoitetaan henkilöä, jolla on suoraan työnantajan ja työntekijän välillä tehty työsopimus tai solmittu työsuhde, jonka päättyminen määräytyy perustelluin syin, esimerkiksi tietyn päivämäärän umpeutumisen, tietyn tehtävän loppuun saattamisen tai tietyn tapahtuman ilmaantumisen perusteella.

2. Tässä sopimuksessa ’vastaavalla vakituisella työntekijällä’ tarkoitetaan työntekijää, jolla on toistaiseksi voimassa oleva työsopimus tai työsuhde ja joka työskentelee samassa työpaikassa ja samassa tai samanlaisessa työssä tai tehtävässä, ottaen huomioon pätevyys ja ammattitaito.

– –”

10. Puitesopimuksen 4 lausekkeessa määrätään syrjintäkiellon periaatteen soveltamisesta määräaikaisiin työntekijöihin seuraavaa:

”1. Määräaikaisiin työntekijöihin ei saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin vakituisiin työntekijöihin pelkästään siksi, että heillä on määräaikainen työsopimus tai työsuhde, ellei siihen ole asiallisia syitä.

2. Silloin kun se on tarkoituksenmukaista, sovelletaan pro rata temporis -periaatetta.

3. Jäsenvaltiot kuultuaan työmarkkinaosapuolia ja/tai työmarkkinaosapuolet määrittelevät tämän lausekkeen soveltamistavat ottaen huomioon yhteisön lainsäädännön sekä kansallisen lainsäädännön, työehtosopimukset ja käytännön.

4. Erityisiin työehtoihin liittyvien palvelusaikaa koskevien vaatimusten on oltava määräaikaisille samat kuin vakituisille työntekijöille, ellei eripituisen palvelusajan vaatimiselle ole asiallisia syitä.”

B Italian oikeus

11. Italian tasavallan perustuslain (Costituzione della Repubblica italiana) 106 §:ään sisältyvät tuomarin toimeen pääsyä koskevat seuraavat perustavanlaatuiset säännökset:

”Tuomarit nimitetään kilpailumenettelyllä.

Oikeuslaitoksen organisaatiota koskevassa laissa voidaan sallia magistrato onorario -tuomarien nimittäminen, myös valitsemalla ilman kilpailumenettelyä, hoitamaan kaikkia yksittäisille tuomareille kuuluvia lainkäyttötehtäviä.

– –”

12. Rauhantuomarin toimen perustamisesta 21.11.1991 annetun lain nro 374 (legge 21 novembre 1991, n. 374 prevede l'istituzione e disciplina le funzioni del Giudice di Pace, jäljempänä laki nro 374) 1 §:ään sisältyvät rauhantuomarin asemaa ja tehtäviä koskevat seuraavat perustavanlaatuiset säännökset:

”1. Perustetaan rauhantuomarin toimi, ja tämä on toimivaltainen siviili- ja rikosasioissa ja toimii sovittelijana siviiliasioissa tämän lain sääntöjen mukaisesti.

2. Rauhantuomarina toimii oikeuslaitoksen jäsenenä oleva magistrato onorario -tuomari. – –”

13. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan laissa nro 374 säädetään tuomarin toimeen pääsyä koskevasta valintamenettelystä, johon sovelletaan sen 4, 4a ja 5 §:ää ja jossa on seuraavat kolme vaihetta: a) väliaikaisen valintajärjestyksen vahvistaminen pätevyyden perusteella koeajalle ottamista varten, b) kuuden kuukauden koeajan suorittaminen, c) lopullisen valintajärjestyksen vahvistaminen ja rauhantuomariksi nimittäminen tuomarineuvostojen ja Consiglio Superiore della Magistraturan (ylin tuomarineuvosto, Italia) määrittämien kelpoisuuskokeiden jälkeen.[5] Italian mukaan varsinaisen nimittämisen tekee oikeusministeri.

14. Italia myös toteaa, että rauhantuomarit nimitetään neljäksi vuodeksi kerrallaan ja että toimikautta voidaan jatkaa enintään neljä vuotta. Tämä tieto perustuu todennäköisesti 13.7.2017 annetun asetuksen (decreto legislativo) 18 §:n 1 ja 2 momenttiin. Aiemmissa säännöksissä sallittiin ilmeisesti pitempi toimikausi.

15. Kantajan toimivallasta toimia rauhantuomarina rikosasioissa säädetään rauhantuomarin rikosoikeudellisesta toimivallasta 28.8.2000 annetussa asetuksessa nro 274/2000 (decreto legislativo del 28 agosto 2000 n. 274 (”Disposizioni sulla competenza penale del giudice di pace”), jäljempänä asetus nro 274/2000) ja rikoslaissa (codice penale). Asetuksen nro 274/2000 4 §:ssä säädetään muun muassa rauhantuomarin aineellisesta toimivallasta tiettyjen rikoslain mukaisten rikosten osalta ja sellaisten tiettyjen rikosten tai niiden yritysten ja rikkomusten osalta, joista säädetään tietyissä erityislaeissa. Sen lisäksi rauhantuomari on toimivaltainen käsittelemään myös tiettyjä maahanmuuttoon liittyviä rikoksia ja tutkimaan tiettyjä ulkomaalaisia koskevan lainsäädännön mukaisia toimenpiteitä.

16. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan rauhantuomareille maksettava korvaus koostuu useasta osasta. He saavat jokaiselta kuukaudelta, jona he toimivat rauhantuomareina, perusmäärän, joka on 258,63 euroa. Lisäksi heille maksetaan istuntopäivistä ja vireillä olevien asioiden ratkaisemisesta. Tuomioistuinten lomakaudella elokuussa rauhantuomarit eivät kuitenkaan saa korvausta.

17. Tämä korvausjärjestelmä eroaa ammattituomareihin sovellettavasta järjestelmästä. Viimeksi mainitut saavat kuukausipalkkaa ja 30 päivän palkallisen vuosiloman.

18. Rauhantuomarit voivat harjoittaa myös muuta ammatillista toimintaa, mutta tietyt toiminnot on kielletty. He eivät siten voi etenkään harjoittaa asianajotoimintaa siinä tuomiopiirissä, jossa he hoitavat tehtäväänsä.

5 Ennakkoratkaisupyynnön 85 kohta.

19. Italialaisten rauhantuomareiden saamasta korvauksesta kannetaan ennakkoratkaisupyynnön mukaan samat verot kuin muiden työntekijöiden saamasta korvauksesta. Sosiaalimaksuja ei peritä, mutta rauhantuomarit eivät myöskään saa vastaavaa sosiaaliturvaa. [6]

20. Rauhantuomareille asetetaan lisäksi vastaavia kurinpidollisia vaatimuksia kuin ammattituomareille. Consiglio Superiore della Magistratura vahvistaa ne yhdessä oikeusministerin kanssa.

III Tosiseikat ja ennakkoratkaisupyyntö

21. Pääasian kantaja (jäljempänä kantaja) on toiminut 26.3.2002 lähtien rauhantuomarina.

22. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kantaja antoi rauhantuomarina 1.7.2017 ja 30.6.2018 välisenä aikana 478 tuomiota sekä teki 1 326 päätöstä asian jättämisestä silleen. Lisäksi hän piti viikoittain kaksi istuntoa elokuun 2018 loma-aikaa lukuun ottamatta.

23. Kantaja nosti Giudice di pace di Bolognassa (Bolognan rauhantuomioistuin, Italia) 8.10.2018 kanteen, jossa vaaditaan määräämään Italian hallitus maksamaan hänelle valtion vastuun perusteella korvaus elokuulta 2018. Vaadittavan korvauksen määrä on 4 500 euroa, mikä vastaa vähintään 14 vuotta virassaan olleen ammattituomarin palkkaa, ja ainakin, toissijaisesti, määrää, joka vastaa hänen heinäkuulta 2018 saamaansa nettokorvausta, joka oli 3 039,76 euroa.

24. Kantaja vaatii mainittua summaa korvauksena vahingosta, joka hänelle on aiheutunut siitä, että Italian valtio on rikkonut ilmeisellä tavalla määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 2 lauseketta ja 4 lausekkeen 1, 2 ja 4 kohtaa, luettuna yhdessä direktiivin 2003/88/EY 1 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan kanssa.

25. Bolognan rauhantuomioistuin esitti tässä menettelyssä unionin tuomioistuimelle aluksi viisi ennakkoratkaisukysymystä, [7] mutta peruutti myöhemmin kaksi niistä. Unionin tuomioistuimelle on siten esitetty seuraavat kolme kysymystä:

”1) Onko ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kaltainen rauhantuomioistuin sellainen yleinen eurooppalainen tuomioistuin, joka on toimivaltainen esittämään ennakkoratkaisupyynnön SEUT 267 artiklan nojalla siitä huolimatta, että sille ei kansallisessa lainsäädännössä rauhantuomarin epävarman aseman vuoksi taata työehtoja, jotka vastaisivat ammattituomarien työehtoja, vaikka rauhantuomari suorittaa samoja kansalliseen lainkäyttöjärjestelmään perustuvia lainkäyttötehtäviä, mikä on ristiriidassa niiden yleisten eurooppalaisten tuomioistuinten riippumattomuuden ja puolueettomuuden takeiden kanssa, joihin unionin tuomioistuin on viitannut tuomiossa Wilson (EU:C:2006:587, 47–53 kohta), tuomiossa Associaçâo Sindical dos Juizes Portugueses (EU:C:2018:117, 32 ja 41–45 kohta) ja tuomiossa Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (EU:C:2018:586, 50–54 kohta)?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko kantajana oleva rauhantuomari direktiivin 2003/88 1 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklassa, direktiivin 1999/70 liitteenä olevan määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 2 lausekkeessa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 31 artiklan 2 kohdassa, yhdessä luettuina, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut niitä tuomiossa O’Brien (EU:C:2012:110) ja tuomiossa King (EU:C:2017:914), tarkoitettu ’määräaikainen työntekijä’, ja mikäli tähän vastataan myöntävästi, voidaanko yleisten tuomioistuinten tuomaria eli ammattituomaria pitää määräaikaisessa

6 Tästä ennakkoratkaisupyynnön 102 kohta.

7 EUVL 2019, C 25, s. 19.

palvelussuhteessa olevaa rauhantuomaria vastaavana vakituisena työntekijänä direktiivin 1999/70 liitteenä olevan määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 4 lausekkeessa tarkoitettuja työehtoja sovellettaessa?

3) Mikäli ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko unionin perusoikeuskirjan 47 artikla, luettuna yhdessä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan kanssa, unionin tuomioistuimen tuomion Köbler (EU:C:2003:513), tuomion Traghetti del Mediterraneo (EU:C:2006:391) ja tuomion komissio v. Italia (EU:C:2011:775) valossa esteenä tuomareiden siviilioikeudellisesta vastuusta 13.4.1988 annetun lain nro 117 2 §:n 3 ja 3-bis momentille, joissa säädetään tuomarin tahallisesta tai törkeän tuottamuksellisesta menettelystä johtuvasta vastuusta, kun 'kyseessä on lain tai unionin oikeuden ilmeinen rikkominen', ja joilla pakotetaan kansallinen tuomioistuin valitsemaan – olipa valinta mikä hyvänsä, se tapahtuu siviilioikeudellisen ja kurinpidollisen vastuun alaisuudessa suhteessa valtioon asioissa, joissa asianosaisena on sama julkishallinto, erityisesti kun asiaa käsittelevä tuomioistuin on määräaikainen rauhantuomari, jolla ei ole tosiasiallista oikeudellista ja taloudellista turvaa eikä sosiaaliturvaa –, kuten nyt esillä olevassa asiassa, rikkoako kansallista lainsäädäntöä jättämällä sen soveltamatta ja soveltamalla unionin oikeutta, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, vai rikkoako sen sijaan unionin oikeutta soveltamalla kansallisia säännöksiä, jotka estävät tehokkaan oikeussuojan myöntämisen ja ovat ristiriidassa direktiivin 2003/88 1 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan, direktiivin 1999/70 liitteenä olevan määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 2 ja 4 lausekkeen ja perusoikeuskirjan 31 artiklan 2 kohdan kanssa?"

26. Kantaja, Italian tasavalta ja Euroopan komissio esittivät kirjallisia huomautuksia ja suulliset lausumansa 28.11.2019 pidetyssä istunnossa.

IV Oikeudellinen arviointi

27. Tutkin aluksi ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ja tarkastelen tässä yhteydessä jo ensimmäistä kysymystä. Sen jälkeen vastaan toiseen ja kolmanteen kysymykseen.

A Tutkittavaksi ottaminen

28. Sekä Italia että komissio epäilevät ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä, ja nämä epäilyt menevät päällekkäin rauhantuomioistuimen esittämän ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen kanssa.

1. Ennakkoratkaisupyynnön tarpeellisuus

29. Komissio väittää ensinnäkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteavan itse, ettei ennakkoratkaisupyyntö ole tarpeen. Tässä yhteydessä se jättää kuitenkin huomiotta, että mainitussa ennakkoratkaisupyynnön kohdassa [8] ainoastaan toistetaan kantajan väite.

30. Komissio myös katsoo, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esitä riittävän selvästi, miksi unionin tuomioistuimen ratkaisu on tarpeen. Se väittää siten, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan c alakohtaa on rikottu. Kyseisen määräyksen mukaan ennakkoratkaisupyyntöön on sisällytettävä selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua

8 Ennakkoratkaisupyynnön 22 kohta.

pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä. Komission mukaan ennakkoratkaisupyyntö ei täytä näitä vaatimuksia.

31. Tästä on kuitenkin muistutettava, että unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä ratkaisemasta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisukysymyksen ainoastaan silloin, kun on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin. [9]

32. Näiden perusteiden mukaisesti toinen ennakkoratkaisukysymys on merkityksellinen asian ratkaisemisen kannalta, sillä se koskee kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan riita-asian ydintä. Sen ratkaisemiseksi, voiko kantaja vaatia palkallisen loman epäämisen vuoksi vahingonkorvausta, on nimittäin selvitettävä, ovatko italialaiset rauhantuomarit työaikadirektiivissä tarkoitettuja työntekijöitä.

33. Työaikadirektiivin 7 artiklassa säädetään kuitenkin vain vähintään neljän viikon palkallisesta vuosilomasta, kun taas elokuuhun 2018 sisältyi ylimääräisiä työpäiviä. Työaikadirektiivistä ei myöskään ilmene, että italialaisille rauhantuomareille olisi maksettava loman ajalta palkkaa samalla tavalla kuin ammattituomareille. Siksi on myös selvitettävä, edellyttääkö määräaikaista työtä koskevaan puitesopimukseen sisältyvä syrjintäkiellon periaate, että italialaisille rauhantuomareille on myönnettävä sama määrä lomapäiviä kuin italialaisille ammattituomareille ja että heille on maksettava loman ajalta sama palkka kuin ammattituomareille.

34. Se, että Consiglio Superiore della Magistraturan ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan rauhantuomarit ovat kiistattomasti työntekijöitä, ei komission näkemyksestä poiketen johda siihen, ettei toinen ennakkoratkaisukysymys ole merkityksellinen asian ratkaisemisen kannalta. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan Corte Suprema di Cassazione (ylin tuomioistuin, Italia) ja Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia), tämän kysymyksen osalta toimivaltaiset ylimmät tuomioistuimet, torjuivat sen, että rauhantuomareille annettaisiin työntekijöiden asema tai että heitä kohdeltaisiin ammattituomareiden tapaan. [10] Kyse on lisäksi itsenäisesti tulkittavasta unionin oikeuden käsitteestä. [11] Tätä kysymystä on näin ollen selvennettävä.

35. Ensimmäinen kysymys kansallisen tuomioistuimen oikeudesta esittää ennakkoratkaisupyyntö ja sen riippumattomuuteen liittyvistä epäilyistä on lisäksi merkityksellinen ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytysten tutkimisen kannalta, sillä se liittyy tiiviisti Italian ja komission väitteisiin, joiden mukaan ennakkoratkaisupyyntöä ei voida ottaa tutkittavaksi. Kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisiä suhteita määrittelevä yhteistyöhenki lisäksi edellyttää epäselvissä tapauksissa vastaamista kansallisten tuomioistuinten oikeutta esittää ennakkoratkaisupyyntöjä koskeviin kysymyksiin, sikäli kuin ne liittyvät vireillä oleviin riita-asioihin. [12]

9 Tuomio 22.6.2010, Melki ja Abdeli (C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363, 27 kohta); tuomio 19.12.2013, Fish Legal ja Shirley (C-279/12, EU:C:2013:853, 30 kohta); tuomio 10.12.2018, Wightman ym. (C-621/18, EU:C:2018:999, 27 kohta) ja tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, 98 kohta).

10 Ennakkoratkaisupyynnön 14 kohdassa mainitaan erityisesti Consiglio di Staton tuomio 18.7.2017 (nro 3556) sekä Corte di Cassazionen tuomio 31.5.2017 (nro 13721, IT:CASS:2017:13721CIV), tuomio 16.11.2017 (nro 27198, IT:CASS:2017:27198CIV) ja tuomio 4.1.2018 (nro 99, IT:CASS:2018:99CIV).

11 Tuomio 14.10.2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, 28 kohta) ja tuomio 20.11.2018, Sindicatul Familia Constanța ym. (C-147/17, EU:C:2018:926, 41 kohta).

12 Tuomio 16.12.2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, 68–70 kohta).

36. Kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen merkityksellisyyttä asian ratkaisemisen kannalta on vaikeinta arvioida. Tällä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko Italian lainsäädäntö, jossa säädetään tuomarin tahallisesta tai törkeän tuottamuksellisesta menettelystä johtuvasta henkilökohtaisesta vastuusta, ”kun kyseessä on lain tai unionin oikeuden ilmeinen rikkominen”, unionin oikeuden vaatimusten mukainen.

37. Tämä kysymys ei ole suoraan merkityksellinen pääasian ratkaisemisen kannalta, koska se ei koske tuomareiden henkilökohtaista vastuuta. Se on kuitenkin välillisesti merkityksellinen, sillä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari ymmärtää sen siten, että hän on henkilökohtaisesti vastuussa valtioon nähden, jos hän soveltaa unionin oikeuden vastaisia kansallisia säännöksiä, mutta myös silloin, jos hän soveltaa unionin oikeutta ja jättää siksi soveltamatta kansallisia säännöksiä. Tällainen ongelma voisi estää tuomioistuinta antamasta kantajalle tehokasta oikeussuojaa. Tämä kysymys on siksi myös merkityksellinen asian ratkaisemisen kannalta.

2. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen riippumattomuus edellytyksenä oikeudelle esittää ennakkoratkaisupyyntö

38. Unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti jo tunnustanut italialaisten rauhantuomioistuinten oikeuden pyytää siltä ennakkoratkaisua ja siten niiden aseman SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna ”tuomioistuimena”.[13] Sekä komissio ja Italia että ennakkoratkaisua pyytänyt rauhantuomioistuin itse epäilevät kuitenkin sen rauhantuomioistuimen riippumattomuutta, joka pyytää käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta.

39. Nämä epäilyt eivät tosin vakuuta minua, mutta niitä on kuitenkin tarpeen tutkia.

40. Aluksi on todettava, että riippumattomuus on yksi vaatimuksista, joita unionin tuomioistuin asettaa vakiintuneessa oikeuskäytännössään SEUT 267 artiklassa tarkoitetulle ”tuomioistuimelle”.[14]

41. Kansallisten tuomioistuinten riippumattomuus on olennaista erityisesti tuomioistuinten välisen yhteistyön järjestelmän moitteettomalle toiminnalle. Tästä syystä elinten, joiden tehtävänä on soveltaa unionin oikeutta, oikeus esittää ennakkoratkaisupyyntöjä edellyttää unionin tuomioistuimen mukaan muun muassa niiden riippumattomuutta.[15]

42. Ennakkoratkaisua pyytäneeseen elimeen sovellettava riippumattomuuden vaatimus käsittää oikeuskäytännön mukaan kaksi osatekijää, jotka ovat objektiivinen, ”ulkoinen” riippumattomuus ja subjektiivinen, ”sisäinen” riippumattomuus.

13 Ks. esim. tuomio 2.12.2010, Jakubowska (C-225/09, EU:C:2010:729); määräys 19.1.2012, Patriciello (C-496/10, ei julkaistu, EU:C:2012:24) ja määräys 21.3.2013, Mbaye (C-522/11, ei julkaistu, EU:C:2013:190).

14 Tuomio 14.6.2011, Miles ym. (C-196/09, EU:C:2011:388, 37 kohta); tuomio 17.7.2014, Torresi (C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 17 kohta) ja tuomio 16.2.2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, 27 kohta). Muita kriteerejä ovat elimen lakisääteisyys, pysyvyys, sen tuomiovallan pakottavuus, menettelyn kontradiktorisuus ja toimiminen oikeussääntöjen soveltajana.

15 Tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, 43 kohta).

a) Objektiivinen riippumattomuus

43. Objektiivinen riippumattomuus edellyttää, että elin huolehtii tehtävistään itsenäisesti olematta missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta.[16] Se on täten suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa sen jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden heidän ratkaistavakseen saatettujen asioiden osalta.[17]

44. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää ensimmäisessä kysymyksessään omasta objektiivisesta riippumattomuudestaan epäilyjä, jotka liittyvät italialaisten rauhantuomioistuinten työoloihin. Kyse on tässä yhteydessä erityisesti rauhantuomareiden saamasta korvauksesta, oikeus palkalliseen lomaan mukaan luettuna, mutta myös siitä, että heidän toimikautensa on rajattu neljään vuoteen ja että sitä on mahdollista jatkaa vielä toiset neljä vuotta.

45. Tuomareiden saamalla korvauksella ja heidän toimikautensa määräaikaisuudella on tosiasiallisesti – kun otetaan erityisesti huomioon tuomareiden palkkauksesta Portugalissa[18] ja puolalaisten tuomioistuinten riippumattomuudesta[19] annettu unionin tuomioistuimen uusin oikeuskäytäntö – merkitystä tuomioistuinten objektiivisen riippumattomuuden kannalta. Oikeuskäytännöstä seuraa tältä osin myös, että näin ymmärretty riippumattomuus on edellytys elimen SEUT 267 artiklan mukaiselle oikeudelle esittää ennakkoratkaisupyyntöjä.[20]

46. Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ei kuitenkaan voida kyseenalaistaa pelkästään epäilyillä, jotka koskevat asianomaisten tuomareiden saaman korvauksen asianmukaisuutta tai heidän toimikautensa kestoa tai sen mahdolliseen jatkamiseen liittyviä yksityiskohtaisia sääntöjä. Kuten ennakkoratkaisupyynnön merkityksellisyyttä koskevan kysymyksen tapauksessakin, unionin tuomioistuimen olisi pikemminkin lähdettävä siitä olettamasta, että jäsenvaltioiden tuomioistuinten objektiivinen riippumattomuus on riittävä. Tätä olettamaa edellyttää jo jäsenvaltioiden luottamus toistensa rikosoikeudellisiin järjestelmiin,[21] ja unionin tuomioistuimen on omaksuttava sama luottamus.

47. Tällainen olettama ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen objektiivisesta riippumattomuudesta voidaan kumota, mutta käsiteltävässä asiassa ei ole viitteitä siitä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen objektiivinen riippumattomuus olisi vaarantunut. Kolmanteen kysymykseen vastaamisen yhteydessä esitetään, ettei myöskään kolmas kysymys vaaranna tätä riippumattomuutta.[22]

48. Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on siten vastattava, että Giudice di pace di Bologna on SEUT 267 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin.

16 Tuomio 17.7.2014, Torresi (C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, 22 kohta); tuomio 6.10.2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, 19 kohta) ja tuomio 16.2.2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, 37 kohta).

17 Tuomio 9.10.2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, 30 kohta); tuomio 6.10.2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, 19 kohta) ja tuomio 16.2.2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, 37 kohta).

18 Tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, 43 ja 45 kohta).

19 Tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:531, 45, 71 ja 72 kohta sekä 108 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

20 Tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, 43 kohta).

21 Ks. tuomio 11.2.2003, Gözütok ja Brügge (C-187/01 ja C-385/01, EU:C:2003:87, 33 kohta); tuomio 10.2.2009, Allianz ja Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, 30 kohta) ja tuomio 5.9.2019, AH ym. (Syyttömyysolettama) (C-377/18, EU:C:2019:670, 39 kohta) sekä lausunto 1/03 (Uusi Luganon yleissopimus) 7.2.2006 (EU:C:2006:81, 163 kohta) ja lausunto 2/13 (Euroopan unionin liittyminen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen) 18.12.2014 (EU:C:2014:2454, 168 kohta).

22 Jäljempänä 113 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

b) Subjektiivinen riippumattomuus

49. Subjektiivinen riippumattomuus liittyy puolueettomuuden käsitteeseen ja merkitsee sitä, että elin ylläpitää yhtäläistä etäisyyttä asian asianosaisiin ja siihen, mitkä ovat heidän intressinsä asian kohteeseen. Tämä osatekijä edellyttää objektiivisuuden noudattamista ja sitä, ettei elimellä ole muuta intressiä asian ratkaisun lopputulokseen kuin oikeussääntöjen tiukka soveltaminen. [23]

50. Italia ja komissio kyseenalaistavat rauhantuomioistuimen, joka pyytää unionin tuomioistuimelta käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua, sisäisen riippumattomuuden. Koska kyse on rauhantuomareiden asemasta ja oikeuksista, tuomarilla on väistämättä henkilökohtainen intressi asian ratkaisemiseen.

51. Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo vastannut tuomareiden asemaa koskeviin eri ennakkoratkaisupyyntöihin kyseenalaistamatta ennakkoratkaisua pyytäneiden tuomioistuinten riippumattomuutta. [24]

52. Käsiteltävässä asiassa on kuitenkin seikkoja, jotka voisivat ensi näkemältä olla perusteena epäilyille ennakkoratkaisua pyytäneen rauhantuomioistuimen subjektiivisesta riippumattomuudesta. Italia ja komissio nimittäin väittävät, että kantaja ja ennakkoratkaisupyynnön laatinut rauhantuomari ovat väärinkäytösluonteisesti synnyttäneet tämän käsiteltävää asiaa koskevan toimivallan.

53. Italia ja komissio korostavat aluksi, että esitettyjen vaatimusten perustana on työoikeudellinen riita siitä, ovatko rauhantuomarit työntekijöitä. Italialaisten rauhantuomioistuinten työoloja koskevissa aiemmissa ennakkoratkaisupyynnöissään rauhantuomarit ovat nimenomaisesti myöntäneet, etteivät he ole toimivaltaisia tämän riita-asian osalta. Unionin tuomioistuin on tästä syystä jättänyt nämä pyynnöt tutkimatta. [25]

54. Käsiteltävässä asiassa ei ole kuitenkaan kyse työoikeudellisista vaatimuksista vaan valtion vastuusta. Italia ja komissio eivät kiistä sitä, että rauhantuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään tällaisia vaatimuksia. Tämä seikka erottaa nyt tarkasteltavan ennakkoratkaisupyynnön edellä alaviitteessä 25 mainituista pyynnöistä, joita ei voitu ottaa tutkittaviksi.

55. Italia väittää lisäksi, että rauhantuomioistuimen toimivalta perustuu Italian oikeudessa kiellettyyn kantajan Italian valtiota vastaan esittämien vaatimusten pilkkomiseen. Jos hän esittäisi kaikki vaatimukset, rauhantuomioistuinten käsittelemille riita-asioille säädetty kynnysarvo ylittyisi. Kantajan olisi siksi nostettava kanteensa yleisissä siviilituomioistuimissa. Näissä tuomioistuimissa työskentelevillä ammattituomareilla ei olisi henkilökohtaista intressiä rauhantuomareiden asemaan.

56. Unionin tuomioistuimen asiana ei kuitenkaan ole tutkia sitä, onko ennakkoratkaisupyyntö tehty tuomioistuinten organisaatiota ja oikeudenkäyntimenettelyjä koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti, [26] kuten se on nimenomaisesti muissa tapauksissa jo todennut erityisesti vaatimusten pilkkomista koskevasta väitteestä. [27] Unionin tuomioistuimen on pikemminkin myös siinä tapauksessa,

23 Tuomio 9.10.2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, 31 kohta) ja tuomio 16.2.2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126, 38 kohta).

24 Tuomio 13.6.2017, Florescu ym. (C-258/14, EU:C:2017:448, erityisesti 61 kohta ja sitä seuraavat kohdat); tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117); tuomio 7.2.2019, Escribano Vindel (C-49/18, EU:C:2019:106) ja tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982).

25 Määräys 6.9.2018, Di Girolamo (C-472/17, ei julkaistu, EU:C:2018:684, 30 kohta); määräys 17.1.2019, Rossi ym. (C-626/17, ei julkaistu, EU:C:2019:28, 26 kohta) ja määräys Cipollone (C-600/17, ei julkaistu, EU:C:2019:29, 26 kohta).

26 Tuomio 14.1.1982, Reina (65/81, EU:C:1982:6, 7 kohta); tuomio 11.4.2000, Deliège (C-51/96 ja C-191/97, EU:C:2000:199, 29 kohta); tuomio 16.6.2015, Gauweiler ym. (C-62/14, EU:C:2015:400, 26 kohta) ja tuomio 10.12.2018, Wightman ym. (C-621/18, EU:C:2018:999, 30 kohta).

27 Määräys 6.9.2018, Di Girolamo (C-472/17, ei julkaistu, EU:C:2018:684, 24 ja 30 kohta) ja määräys 17.1.2019, Rossi ym. (C-626/17, ei julkaistu, EU:C:2019:28, 22 ja 26 kohta).

että oikeudenkäyntimenettelyjä koskevien kansallisten sääntöjen soveltamiseen liittyy epäilyjä, pysyttäydyttävä siinä päätöksessä, jolla jäsenvaltion tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, jollei sitä ole kumottu kansallisessa oikeudessa mahdollisesti säädetyssä muutoksenhakumenettelyssä. [28]

57. Ennakkoratkaisupyynnön tapauksessa on lisäksi huomattava, että pyynnön laatimiseen osallistuneet kansalliset tuomarit ainoastaan käynnistävät menettelyn unionin tuomioistuimessa. Unionin tuomioistuin sitä vastoin vastaa siihen omalla vastuullaan, joten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomarin mahdollinen esteellisyys ei voi vaikuttaa ennakkoratkaisupyyntömenettelyn lopputulokseen.

58. Mahdolliset epäilyt ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimivallasta ja subjektiivisesta riippumattomuudesta on siksi esitettävä ensisijaisesti käyttäen kansallisen oikeuden mukaisia oikeussuojakeinoja.

59. Näin ollen Italian ja komission epäilyt ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimivallasta käsiteltävässä asiassa eivät ole esteenä sen oikeudelle pyytää ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta.

3. Maksamismääräysmenettelyn käyttäminen

60. Muut Italian ja komission ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä esittämät väitteet liittyvät siihen, että pääasiassa on kyse maksamismääräysmenettelystä ja että vastapuolella, Italian valtiolla, ei ollut tässä menettelyssä vielä tilaisuutta esittää näkemyksiään.

61. Tästä komissio johtaa, että kyse ei ole kontradiktorisesta menettelystä, mikä on kuitenkin yksi SEUT 267 artiklassa tarkoitetun ennakkoratkaisupyynnön esittämiseen oikeutetun tuomioistuimen tunnusmerkki.

62. Vastapuolen kuuleminen on yleensä tosin järkevää ja myös välttämätöntä kuulluksi tulemista koskevan oikeuden takia. Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo katsonut, että ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle voidaan esittää myös muussa kuin kontradiktorisessa menettelyssä, [29] etenkin italialaisessa maksamismääräysmenettelyssä, [30] ilman että vastapuolta on tarpeen kuulla ensin. [31] Ratkaisevaa on pikemminkin se, onko ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn tarkoituksena ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen. [32] Näin on nyt käsiteltävässä asiassa.

B Rauhantuomarin lomaoikeus (toinen ennakkoratkaisukysymys)

63. Sen ratkaisemiseksi, voiko kantaja vaatia vahingonkorvausta palkallisen loman epäämisen vuoksi, ja jos voi, minkä verran, on selvitettävä, ovatko italialaiset rauhantuomarit työaikadirektiivissä tarkoitettuja työntekijöitä. Koska elokuu on pitempi kuin työaikadirektiivin 7 artiklassa säädetty vähintään neljän viikon loma, on lisäksi tutkittava, edellyttääkö määräaikaista työtä koskevassa puitesopimuksessa vahvistettu syrjintäkiellon periaate, että italialaisille rauhantuomareille myönnetään saman verran lomapäiviä ja maksetaan sama palkka loman ajalta kuin italialaisille ammattituomareille.

28 Tuomio 14.1.1982, Reina (65/81, EU:C:1982:6, 7 kohta); tuomio 20.10.1993, Balocchi (C-10/92, EU:C:1993:846, 16 kohta); tuomio 11.7.1996, SFEI ym. (C-39/94, EU:C:1996:285, 24 kohta) ja tuomio 7.7.2016, Genentech (C-567/14, EU:C:2016:526, 23 kohta).

29 Tuomio 27.4.2006, Standesamt Stadt Niebüll (C-96/04, EU:C:2006:254, 13 kohta) ja tuomio 25.6.2009, Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, 33 kohta).

30 Tuomio 14.12.1971, Politi (43/71, EU:C:1971:122, 4 ja 5 kohta) ja tuomio 18.6.1998, Corsica Ferries France (C-266/96, EU:C:1998:306, 23 kohta).

31 Tuomio 28.6.1978, Simmenthal (70/77, EU:C:1978:139, 10 ja 11 kohta); tuomio 20.10.1993, Balocchi (C-10/92, EU:C:1993:846, 14 kohta) ja tuomio 3.3.1994, Eurico Italia ym. (C-332/92, C-333/92 ja C-335/92, EU:C:1994:79, 11 kohta).

32 Tuomio 16.12.2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, 56 kohta).

1. Työaikadirektiivi

64. Työaikadirektiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen työntekijä saa vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman.

65. Näin ollen on selvitettävä, onko työaikadirektiiviä sovellettava italialaisiin rauhantuomareihin (jäljempänä a) ja ovatko italialaiset rauhantuomarit mainitussa säännöksessä tarkoitettuja työntekijöitä (jäljempänä b).

a) Työaikadirektiivin soveltamisala

66. Työaikadirektiivin 1 artiklan 3 kohdassa määritellään direktiivin soveltamisala viittaamalla direktiivin 89/391 2 artiklaan.

67. Kyseisen artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviä 89/391 sovelletaan ”kaikkiin sekä julkisiin että yksityisiin toiminnan aloihin”.

68. Italialaisen rauhantuomarin harjoittamaa toimintaa ei tosin mainita nimenomaisesti kyseisessä säännöksessä luetelluissa esimerkeissä, mutta se kuuluu myös julkisen toiminnan alaan. Se kuuluu näin ollen lähtökohtaisesti kummankin direktiivin soveltamisalaan.

69. Kuten direktiivin 89/391 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä alakohdasta ilmenee, direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta sellaisiin erityisiin julkisiin tehtäviin kuten asevoimiin tai poliisivoimiin tai tiettyihin väestönsuojelun erityistoimiin, joiden ominaispiirteet ovat väistämättä ristiriidassa tämän direktiivin kanssa.

70. Kriteeri, jota direktiivin 89/391 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa käytetään tiettyjen toimintojen sulkemiseksi kyseisen direktiivin ja välillisesti myös työaikadirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle, ei suinkaan perustu siihen, kuuluvatko työntekijät jollekin säännöksessä tarkoitetulle julkishallinnon toimialalle kokonaisuutena tarkastellen, vaan yksinomaan sellaisten tiettyjen erityistehtävien, joita tässä säännöksessä tarkoitetuilla aloilla työskentelevät työntekijät suorittavat, erityisluonteeseen, joka oikeuttaa poikkeamaan työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä koskevista säännöistä, koska yhteiskunnan tehokkaan suojelun varmistaminen on ehdottoman välttämätöntä.[33]

71. Ei kuitenkaan ole havaittavissa mitään syytä jättää italialaiset rauhantuomarit kokonaisvaltaisesti kummankin direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Erityisesti lomaa koskevaa sääntelyä voitaisiin ilmeisesti suuremmitta ongelmitta soveltaa myös italialaisiin rauhantuomareihin, sillä italialaiset ammattituomarit ovat oikeutettuja palkalliseen lomaan.

72. Työaikadirektiiviä voidaan näin ollen soveltaa italialaisiin rauhantuomareihin.

b) Työaikadirektiivin työntekijän käsite

73. Siten on selvitettävä, ovatko italialaiset rauhantuomarit työaikadirektiivin 7 artiklassa tarkoitettuja työntekijöitä.

33 Määräys 14.7.2005, Personalrat der Feuerwehr Hamburg (C-52/04, EU:C:2005:467, 51 kohta); tuomio 12.1.2006, komissio v. Espanja (C-132/04, ei julkaistu, EU:C:2006:18, 24 kohta) ja tuomio 20.11.2018, Sindicatul Familia Constanţa ym. (C-147/17, EU:C:2018:926, 55 kohta).

74. Työntekijän käsitettä ei työaikadirektiiviä sovellettaessa voida tulkita eri tavalla eri jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä, vaan sillä on unionin oikeudessa oma merkityksensä.[34] Tästä syystä Italian hallituksen näkemyksestä poiketen sillä ei voi olla merkitystä, että rauhantuomareiden toimintaa pidetään kansallisessa oikeudessa luottamustehtävänä.

75. Työntekijän käsite pikemminkin määritellään unionin oikeudessa niiden objektiivisten perusteiden mukaan, jotka kyseessä olevien henkilöiden oikeudet ja velvollisuudet huomioon ottaen ovat luonteenomaisia työsuhteelle. Työsuhteelle ominaista on se, että henkilö tekee tietyn ajanjakson ajan toisen henkilön hyväksi tämän johdon alaisena työsuorituksia vastiketta vastaan.[35] Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon työtä, joka on niin vähäistä, että sitä on pidettävä täysin epäolennaisena ja toisarvoisena.[36]

76. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kantaja on tehnyt huomattavan määrän työsuorituksia italialaiselle oikeuslaitokselle. Hän nimittäin antoi rikostuomarina 1.7.2017 ja 30.6.2018 välisenä aikana 478 tuomiota ja teki 1 326 päätöstä asian jättämisestä silleen. Lisäksi hän piti viikoittain kaksi istuntoa elokuun 2018 loma-aikaa lukuun ottamatta. Tästä hän sai myös korvauksen, joka oli heinäkuussa 2018 noin 3 000 euroa nettona.

77. Korvauksen koostuminen useista osista ei ole Italian näkemyksestä poiketen esteenä sille, että kyseessä katsotaan olevan työsuhde, sillä unionin tuomioistuin on jo määrittänyt, miten vuosilomapalkka on tällaisissa tapauksissa laskettava.[37]

78. Vastiketta koskevaa edellytystä olisi mahdollisesti arvioitava toisin, jos palkka olisi luonteeltaan kulukorvaus tai korvaus palkan menetyksestä.

79. Tämä on kuitenkin poissuljettua käsiteltävässä asiassa jo kantajan toiminnan laajuuden ja keston vuoksi. Kun kantaja on pitänyt viikoittain kaksi istuntoa ja ratkaissut noin 1 800 asiaa vuodessa, tämä ei mahdollista muuta toimintaa, jonka palkka voitaisiin näin korvata. Palkka ei siksi voi rajoittua pelkästään kulukorvaukseen, vaan sen on katettava vähintäänkin elinkulut ja taattava rauhantuomarin objektiivinen riippumattomuus.

80. Tämä vastikkeen välttämättömyys seuraa myös niistä kattavista säännöistä, jotka koskevat rauhantuomarin toimen yhteensopimattomuutta tiettyjen muiden ammatillisten toimintojen kanssa.[38] Ne estävät käytännössä toimeentulon ansaitsemisen toisella tavalla. Etenkään rauhantuomareilta edellytettävän oikeudellisen pätevyyden perusteella siihen läheisesti liittyvää asianajotoimintaa he eivät voi harjoittaa ainakaan siinä tuomiopiirissä, jossa he hoitavat tehtäväänsä.[39]

81. Lisäksi italialaisten rauhantuomareiden saamasta vastikkeesta kannetaan ennakkoratkaisupyynnön mukaan samat verot kuin muiden työntekijöiden saamasta vastikkeesta. Se, ettei siitä peritä sosiaalivakuutusmaksuja, vaikuttaa sitä vastoin merkitykseltään toissijaiselta, etenkin kun otetaan huomioon, etteivät rauhantuomarit ilmeisesti saa myöskään vastaavaa sosiaaliturvaa.[40]

34 Tuomio 14.10.2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, 28 kohta) ja tuomio 20.11.2018, Sindicatul Familia Constanța ym. (C-147/17, EU:C:2018:926, 41 kohta).

35 Tuomio 14.10.2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, 28 kohta) ja tuomio 20.11.2018, Sindicatul Familia Constanța ym. (C-147/17, EU:C:2018:926, 41 kohta).

36 Tuomio 3.5.2012, Neidel (C-337/10, EU:C:2012:263, 23 kohta) ja tuomio 26.3.2015, Fenoll (C-316/13, EU:C:2015:200, 27 kohta).

37 Tuomio 15.9.2011, Williams ym. (C-155/10, EU:C:2011:588, 22–29 kohta) ja tuomio 22.5.2014, Lock (C-539/12, EU:C:2014:351, 27–34 kohta).

38 Ennakkoratkaisupyynnön 87 ja 97 kohta.

39 Ennakkoratkaisupyynnön 87 kohta.

40 Tästä ennakkoratkaisupyynnön 102 kohta.

82. Työsuhde edellyttää kuitenkin sitä, että työntekijän ja hänen työnantajansa välillä vallitsee alisteisuussuhde. Tällaisen alisteisuussuhteen olemassaoloa on arvioitava kussakin yksittäistapauksessa osapuolten välisiin suhteisiin liittyvien kaikkien seikkojen ja olosuhteiden perusteella. [41]

83. Tuomarit eivät tosin voi ratkaisuja tehdessään luonnollisestikaan olla kenenkään johdon alaisena – se ei sopisi yhteen heiltä edellytettävän objektiivisen riippumattomuuden kanssa. [42] Tämä ei kuitenkaan estä pitämästä heitä työntekijöinä. [43] Oikeus ei sido heitä ainoastaan yleisesti, vaan toimintansa vuoksi heihin sovelletaan myös erityisiä velvollisuuksia ja jopa määräyksiä – jotka koskevat esimerkiksi istuntojen pitämistä tietyissä paikoissa tai tiettyinä aikoina. Unionin tuomioistuin pitää vastaavasti tuomareita työntekijöinä myös eläkkeelle siirtämiseen liittyvän syrjinnän ja eläkkeen osalta. [44]

84. Italialaisiin rauhantuomareihin sovelletaan etenkin samankaltaisia kurinpito-oikeudellisia vaatimuksia kuin ammattituomareihin. Consiglio Superiore della Magistratura vahvistaa ne yhdessä oikeusministerin kanssa. [45]

85. Työsuhteesta ei kuitenkaan voisi olla kyse, jos rauhantuomarit voisivat vapaasti päättää, mitä asioita he käsittelevät. Tällöin he voisivat asianajajien tapaan määrittää pitkälti vapaasti toimintansa laajuuden ja siihen käyttämänsä ajan. Työsuhteelle ei sitä vastoin olisi esteenä se, jos rauhantuomarit voivat etukäteen ilmoittaa ottavansa tiettynä ajanjaksona käsiteltäväksi vähemmän asioita. Niin kauan kuin toiminta ei ole tämän seurauksena niin vähäistä, että sitä on pidettävä täysin epäolennaisena ja toisarvoisena, kyseessä on edelleen työsuhde toisen palveluksessa. Koska ennakkoratkaisupyyntöön ja asianosaisten lausumiin ei sisälly viitteitä tästä, on kansallisen tuomioistuimen tehtävä tutkia tätä kysymystä.

86. Työaikadirektiivin 7 artiklaa on näin ollen tulkittava siten, että italialaista rauhantuomaria, jonka palkka koostuu vähäisestä perusmäärästä sekä ratkaistuista asioista ja pidetyistä istunnoista maksettavista määristä, on pidettävä työaikadirektiivin 7 artiklassa tarkoitettuna työntekijänä ja että hänellä on siksi oikeus vähintään neljän viikon palkalliseen vuosilomaan, jos hän harjoittaa merkittävässä määrin tuomarin toimintaa, jos hän ei voi itse päättää, mitä asioita hän käsittelee, ja jos häneen sovelletaan ammattituomareiden kurinpito-oikeudellisia velvollisuuksia.

2. Määräaikaista työtä koskeva puitesopimus

87. On kuitenkin vielä selvitettävä, kuuluuko italialaisille rauhantuomareille työaikadirektiivin 7 artiklan mukaisen vähimmäisvuosiloman lisäksi sama oikeus palkalliseen lomaan ja sama vuosilomapalkka kuin italialaisille ammattituomareille. Tällainen oikeus voisi johtua määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 4 lausekkeen mukaisesta syrjintäkiellon periaatteesta.

a) Italialaiset rauhantuomarit määräaikaisina työntekijöinä

88. Aluksi on tarkasteltava, onko italialaisia rauhantuomareita pidettävä myös puitesopimuksessa tarkoitettuina työntekijöinä vai onko ainakin puitesopimuksen osalta hyväksyttävä Italian näkemys, jonka mukaan kyse on luottamustehtävästä.

41 Tuomio 14.10.2010, Union syndicale Solidaires Isère (C-428/09, EU:C:2010:612, 29 kohta); tuomio 26.3.2015, Fenoll (C-316/13, EU:C:2015:200, 29 kohta) ja tuomio 20.11.2018, Sindicatul Familia Constanța ym. (C-147/17, EU:C:2018:926, 42 kohta).

42 Ks. tuomio 1.3.2012, O'Brien (C-393/10, EU:C:2012:110, 48 kohta) ja edellä 43 kohta.

43 Ks. vastaavasti tuomio 1.3.2012, O'Brien (C-393/10, EU:C:2012:110, 47 kohta).

44 Tuomio 5.11.2019, komissio v. Puola (Yleisten tuomioistuinten riippumattomuus) (C-192/18, EU:C:2019:924, 61 kohta). Ks. myös tuomio 6.11.2012, komissio v. Unkari (C-286/12, EU:C:2012:687).

45 Ennakkoratkaisupyynnön 90 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

89. Ensi näkemältä vaikuttaa siltä, että Italia voi tältä osin tukeutua puitesopimuksen 2 lausekkeen 1 kohdan sanamuotoon. Sen mukaan puitesopimusta sovelletaan määräaikaisiin työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhde, sellaisena kuin se on määritelty *jäsenvaltion* lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä. Tämä voitaisiin ymmärtää siten, että rauhantuomarin toiminnan luonnehdinta Italian oikeudessa luottamustehtäväksi estää puitesopimuksen soveltamisen.

90. Unionin tuomioistuin on kuitenkin päätellyt tästä sanamuodosta, että puitesopimuksen soveltamisala on laaja. [46]

91. Puitesopimuksessa tarkoitetun käsitteen ”määräaikaiset työntekijät” määritelmä, joka annetaan sen 3 lausekkeen 1 kohdassa, kattaa vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaikki työntekijät siitä riippumatta, onko heidän työnantajansa julkisen vai yksityisen sektorin työnantaja ja – ennen kaikkea – miten heidän sopimuksensa kansallisessa oikeudessa luokitellaan. [47]

92. Tämän päätelmän unionin tuomioistuin perustaa erityisesti unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvien yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon periaatteiden merkitykseen. Tästä syystä puitesopimuksen määräyksillä, joiden tarkoitus on taata määräaikaisille työntekijöille samat edut kuin vastaaville vakituisille työntekijöille, jollei erilaiseen kohteluun ole asiallisia syitä, on katsottava olevan yleinen soveltamisala. Ne ovat erityisen tärkeitä unionin sosiaali- ja työoikeuden sääntöjä, joita on sovellettava jokaiseen työntekijään vähimmäissuojasäännöksinä ja -määräyksinä. [48]

93. Puitesopimuksen tehokas vaikutus ja sen yhtenäinen soveltaminen jäsenvaltioissa joutuisivat kyseenalaisiksi, jos jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus jättää halutessaan tietyt henkilöiden luokat mainituissa unionin säädöksissä tavoitellun suojan soveltamisalan ulkopuolelle. [49] Tämän vuoksi unionin tuomioistuin on torjunut tiettyjen työntekijäryhmien, kuten ylimääräisen henkilöstön [50] tai ”julkisessa palvelussuhteessa” olevien työntekijöiden, [51] jättämisen puitesopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

94. Puitesopimusta sovelletaan pikemminkin kaikkiin työntekijöihin, jotka toteuttavat suorituksia, joista maksetaan heille palkkaa näiden työntekijöiden ja heidän työnantajansa välisen määräaikaisen työsuhteen perusteella. [52]

95. Kuten edellä jo todettiin, italialaiset rauhantuomarit ovat työsuhteessa oikeusministeriöön. [53] Työsuhteen päättyminen määräytyy siten, että heidät nimitetään neljäksi vuodeksi, minkä jälkeen toimikautta voidaan jatkaa vielä neljän vuoden ajaksi. Kantaja sitä vastoin on toiminut tähän mennessä rauhantuomarina yli 17 vuotta, kuitenkin niin ikään määräaikaisten nimitysten perusteella.

96. Italialaiset rauhantuomarit ovat täten puitesopimuksessa tarkoitettuja työntekijöitä, ainakin jos heidän toimintansa on yhtä laajaa kuin kantajalla.

46 Tuomio 4.7.2006, Adeneler ym. (C-212/04, EU:C:2006:443, 56 kohta) ja tuomio 9.7.2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, 30 kohta).

47 Tuomio 4.7.2006, Adeneler ym. (C-212/04, EU:C:2006:443, 56 kohta) ja tuomio 9.7.2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, 31 kohta).

48 Tuomio 13.9.2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, 27 kohta) ja tuomio 9.7.2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, 32 kohta).

49 Tuomio 13.9.2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, 29 kohta) ja tuomio 9.7.2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, 34 kohta).

50 Tuomio 9.7.2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, 34 kohta).

51 Tuomio 13.9.2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, 29 kohta).

52 Tuomio 13.9.2007, Del Cerro Alonso (C-307/05, EU:C:2007:509, 28 kohta) ja tuomio 9.7.2015, Regojo Dans (C-177/14, EU:C:2015:450, 33 kohta).

53 Ks. edellä 73–86 kohta.

b) Rauhantuomareiden ja ammattituomareiden erilaiset työehdot

97. Siten on tutkittava, ovatko erot italialaisten rauhan- ja ammattituomareiden työehdoissa, etenkin heidän lomaoikeudessaan ja saamassaan korvauksessa, hyväksyttäviä.

98. Puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdan mukaan määräaikaisiin työntekijöihin ei saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin vakituisiin työntekijöihin pelkästään siksi, että heillä on määräaikainen työsopimus tai työsuhde, ellei siihen ole asiallisia syitä.

99. Määräaikaisten ja vakituisten työntekijöiden rinnastettavuutta koskevien arvioiden, joita ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on esitettävä, lähtökohtana on puitesopimuksen 3 lausekkeen 2 kohdan ensimmäiseen alakohtaan sisältyvän käsitteen ”vastaava vakituinen työntekijä” määritelmän mukaisesti se, työskenteleekö kumpikin samassa työpaikassa ja samassa tai samanlaisessa työssä tai tehtävässä. Tämä on selvitettävä ottamalla huomioon kaikki tekijät, kuten työn luonne, koulutusta koskevat edellytykset ja työolot.[54]

100. Ensi näkemältä italialaiset rauhan- ja ammattituomarit työskentelevät samanlaisessa työssä, he nimittäin toimivat tuomareina. Koulutukseen liittyviä eroja ei ole esitetty. Käsiteltävien asioiden merkityksessä ja hankaluudessa lienee kuitenkin eroa. Italian perustuslain 106 §:n 2 momentin mukaan rauhantuomarit voivat toimia ainoastaan yhden tuomarin kokoonpanossa eivätkä siten monijäsenisissä kokoonpanoissa. Rauhantuomarit käsittelevät lisäksi ensimmäisessä oikeusasteessa merkitykseltään vähäisempiä asioita, kun taas ammattituomarit ylemmissä oikeusasteissa käsittelevät merkitykseltään suurempia asioita.

101. Olennaisena erona on myös pääsy tuomarin toimeen. Italialaiset ammattituomarit nimitetään muodollisen valintamenettelyn, jossa erilaisen pätevyyden ja tutkinnon omaavat hakijat kilpailevat keskenään, perusteella. Rauhantuomareiden nimittäminen sitä vastoin ei edellytä tällaista kilpailua vaan perustuu heidän tutkintoihinsa eli ammatilliseen pätevyyteen. Unionin tuomioistuin ei kuitenkaan ole antanut tällaiselle erolle valinnassa painoarvoa ainakaan toisen asteen oppilaitosten opettajien ammatillisen kokemuksen tunnustamisen osalta.[55]

102. Ei kuitenkaan voida sulkea pois, että työntekijöiden valintamenetelmä oikeuttaa erot muissa työehdoissa, kuten toiminnan luonteessa, siitä maksettavassa korvauksessa tai ylenemismahdollisuuksissa.

103. Unionin tuomioistuimen toisen asteen oppilaitosten opettajien ammatillisen kokemuksen tunnustamisesta antama ratkaisu vahvistaa näin ollen käsitykseni, jonka mukaan merkityksellistä on se, ovatko määräaikaiset ja vakituiset työntekijät toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa myös ja nimenomaan *riidanalaisen työehdon kannalta*.[56]

104. Kuten muutenkin tutkittaessa, onko kyse syrjinnästä, tilanteiden rinnastettavuus on nimittäin muun muassa määritettävä ja sitä on arvioitava sen toimen tavoitteen ja tarkoituksen valossa, jolla kyseessä oleva erottelu otetaan käyttöön. Lisäksi on otettava huomioon sen alan periaatteet ja tavoitteet, johon kyseinen toimi kuuluu.[57]

54 Tuomio 8.9.2011, Rosado Santana (C-177/10, EU:C:2011:557, 66 kohta); tuomio 13.3.2014, Nierodzik (C-38/13, EU:C:2014:152, 31 kohta); määräys 18.3.2011, Montoya Medina (C-273/10, ei julkaistu, EU:C:2011:167, 37 kohta) ja määräys 9.2.2017, Rodrigo Sanz (C-443/16, EU:C:2017:109, 38 kohta); vastaavasti jo tuomio 31.5.1995, Royal Copenhagen (C-400/93, EU:C:1995:155, 33 kohta).

55 Tuomio 20.9.2018, Motter (C-466/17, EU:C:2018:758, 33 ja 34 kohta).

56 Ratkaisuehdotukseni Montero Mateos (C-677/16, EU:C:2017:1021, 44 kohta); ratkaisuehdotukseni Grupo Norte Facility (C-574/16, EU:C:2017:1022, 49 kohta) ja ratkaisuehdotukseni Vernaza Ayovi (C-96/17, EU:C:2018:43, 71 kohta).

57 Tuomio 16.12.2008, Arcelor Atlantique et Lorraine ym. (C-127/07, EU:C:2008:728, 26 kohta); tuomio 11.7.2013, Ziegler v. komissio (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 167 kohta) ja tuomio 26.7.2017, Persidera (C-112/16, EU:C:2017:597, 46 kohta).

105. Erilaisten etuuksien, joita työnantajan on maksettava määräaikaisille ja vakituisille työntekijöille työsopimuksen tai lain nojalla, vertailuperusteiden on välttämättä sisällettävä myös tosiasiallinen ja oikeudellinen tilanne, jossa työnantajan on maksettava näitä etuuksia. [58]

106. Näiden näkökohtien valossa lomaoikeuden keston osalta kummatkin ryhmät ovat toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa. Italialaisilla rauhantuomareilla on samanlaisen toiminnan perusteella ammattituomareihin rinnastettava tarve palautua työstä ja nauttia vapaa-ajastaan.

107. Ei myöskään ole nähtävissä sellaista asiallista syytä, joka oikeuttaisi italialaisten rauhantuomareiden asettamisen tältä osin epäedullisempaan asemaan kuin ammattituomarit.

108. Nämä kaksi ryhmää eivät sitä vastoin ole toisiinsa rinnastettavissa loman ajalta maksettavan määrän osalta, koska he saavat erilaisen korvauksen toiminnastaan. Italialaiset ammattituomarit saavat kiinteän kuukausipalkan, kun taas rauhantuomareille maksettava korvaus koostuu kuukausittaisesta perusmäärästä ja istuntopäivistä ja vireillä olevien asioiden ratkaisemisesta maksettavista muista määristä. Jos unionin tuomioistuin tästä huolimatta katsoo tilanteiden olevan toisiinsa rinnastettavissa, nämä erot työstä saatavassa korvauksessa muodostavat ainakin objektiivisen perusteen italialaisten rauhan- ja ammattituomareiden erilaiselle kohtelulle vuosilomapalkan osalta.

109. Italialaisten rauhantuomareiden vuosilomapalkan laskemisessa ei siten voida käyttää perusteena ammattituomarin palkkaa. Tämä palkka on pikemminkin laskettava rauhantuomarille lomakauden ulkopuolella maksettavan tavanomaisen korvauksen perusteella. [59]

110. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin pitää käsiteltävässä asiassa aiheellisena tutkia myös italialaisten rauhan- ja ammattituomareiden erilaisen kohtelun yhteensopivuutta puitesopimuksen 4 lausekkeen kanssa, haluan lyhyesti huomauttaa, etteivät italialaiset rauhan- ja ammattituomarit ole käytettävissä olevien tietojen perusteella työstä maksettavan korvauksen osalta nähdäkseni toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa.

111. Tässä vertailussa ratkaiseva merkitys on pääsyllä tuomarin toimeen ja käsiteltävien asioiden erilaisella luonteella. Muodolliseen valintamenettelyyn erityisine kokeineen erottamattomasti kuuluvan parhaan hakijan valinnan ja siihen liittyvien uranäkymien perusteella on katsottava, että samankaltaisista koulutusvaatimuksista huolimatta ammattituomarit ovat pätevämpiä kuin rauhantuomarit. Ja jos on niin, että rauhantuomarit käsittelevät ensimmäisessä oikeusasteessa merkitykseltään vähäisempiä asioita, kun taas ammattituomarit työskentelevät ylemmissä oikeusasteissa ja käsittelevät merkitykseltään suurempia asioita, nämä kaksi ryhmää ovat tuskin rinnastettavissa toisiinsa työstä saatavan korvauksen osalta; ainakin erot korvauksessa ovat perusteltuja.

c) Välipäätelmä

112. Siten rauhantuomari, joka nimitettiin ainoastaan määräajaksi, on palkallisen vuosiloman keston osalta rinnastettavissa italialaisiin ammattituomareihin, joten hän voi vaatia määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 4 lausekkeen nojalla lomaa saman verran kuin ammattituomari. Loman ajalta maksettava korvaus on laskettava hänen tuomarin toimen hoitamisesta tavanomaisesti saamansa korvauksen perusteella.

58 Vastaavasti tuomio 12.12.2013, Carratù (C-361/12, EU:C:2013:830, 44 ja 45 kohta) ja tuomio 5.6.2018, Montero Mateos (C-677/16, EU:C:2018:393, 59 kohta).

59 Ks. tästä alaviitteessä 37 olevat oikeuskäytäntöviittaukset ja tuomio 11.11.2015, Greenfield (C-219/14, EU:C:2015:745, 54–56 kohta).

C Italialaisten tuomareiden vastuuseen liittyvät riskit (kolmas ennakkoratkaisukysymys)

113. Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko unionin oikeuden vaatimusten mukaista, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään asian ratkaisevan tuomarin tahallisesta tai törkeän tuottamuksellisesta menettelystä johtuvasta vastuusta, ”kun kyseessä on lain tai unionin oikeuden ilmeinen rikkominen”. Se ymmärtää tämän lainsäädännön siten, että tuomarin vastuu syntyy, jos hän soveltaa kansallista oikeutta unionin oikeuden vastaisesti, mutta myös silloin, jos hän soveltaa ensisijaista unionin oikeutta ja jättää tässä yhteydessä soveltamatta kansallista oikeutta.

114. Unionin oikeuden näkökulmasta on todettava, että se, että unionin oikeuden soveltamisesta ja sen kanssa yhteensopimattoman kansallisen oikeuden samanaikaisesta soveltamatta jättämisestä uhkaa seuraamus, olisi ristiriidassa unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen, SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaisen vilpittömän yhteistyön periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisen tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kanssa. Samalla olisi kyseenalaista, voisiko tuomari – kun otetaan huomioon unionin oikeuden ensisijaisesta soveltamisesta uhkaava vastuu – vielä soveltaa tätä oikeutta riippumattomasti.

115. Lainsäädäntöä, jossa säädetään tuomarin tahallisesta tai törkeän tuottamuksellisesta menettelystä johtuvasta henkilökohtaisesta vastuusta, ”kun kyseessä on lain tai unionin oikeuden ilmeinen rikkominen”, on näin ollen tulkittava siten, ettei ensisijaisen unionin oikeuden soveltaminen synnytä tuomarin vastuuta. Tämä on lisäksi tulkinta, jonka Italia on esittänyt asiaa koskevista säännöksistä unionin tuomioistuimessa.

116. Sikäli kuin tällainen tulkinta ei ole mahdollinen, lainsäädäntöä ei voida soveltaa. Kyseistä tuomaria ei saa missään tapauksessa uhata seuraamus unionin oikeuden oikeasta soveltamisesta.

V Ratkaisuehdotus

117. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

1) Giudice di pace di Bologna (Bolognan rauhantuomioistuin, Italia) on SEUT 267 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin.

2) Tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 4.11.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/88/EY 7 artiklaa on tulkittava siten, että italialaista rauhantuomaria, jonka palkka koostuu vähäisestä perusmäärästä sekä ratkaistuista asioista ja pidetyistä istunnoista maksettavista määristä, on pidettävä työaikadirektiivin 7 artiklassa tarkoitettuna työntekijänä ja että hänellä on siksi oikeus vähintään neljän viikon palkalliseen vuosilomaan, jos hän harjoittaa merkittävässä määrin tuomarin toimintaa, jos hän ei voi itse päättää, mitä asioita hän käsittelee, ja jos häneen sovelletaan ammattituomareiden kurinpito-oikeudellisia velvollisuuksia.

   Palkallisen vuosiloman keston osalta rauhantuomari, joka nimitettiin ainoastaan määräajaksi, on rinnastettavissa italialaisiin ammattituomareihin. Siksi hän voi vaatia määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 4 lausekkeen nojalla lomaa saman verran kuin ammattituomari. Loman ajalta maksettava korvaus on laskettava hänen tuomarin toimen hoitamisesta tavanomaisesti saamansa korvauksen perusteella.

3) Lainsäädäntöä, jossa säädetään tuomarin tahallisesta tai törkeän tuottamuksellisesta menettelystä johtuvasta henkilökohtaisesta vastuusta, ”kun kyseessä on lain tai unionin oikeuden ilmeinen rikkominen”, on puolestaan tulkittava unionin oikeuden valossa siten, ettei ensisijaisen unionin oikeuden soveltaminen synnytä tuomarin vastuuta. Sikäli kuin tällainen tulkinta ei ole mahdollinen, lainsäädäntöä ei voida soveltaa.